

ANNE FRANK

EEN HERDENKINGSTOCHT IN ACTUELE BEELDEN

FRANKFURT AM MAIN AKEN AMSTERDAM

KAMP WESTERBORK AUSCHWITZ-BIRKENAU BERGEN-BELSEN

80

FRANKFURT AM MAIN

AKEN

AMSTERDAM

KAMP WESTERBORK

AUSCHWITZ-BIRKENAU

BERGEN-BELSEN

INLEIDING

Anne Frank is wereldberoemd. Miljoenen mensen over de hele wereld hebben haar dagboek gelezen. De Anne Frank Stichting promoot Anne Frank en haar gedachtegoed. De reizende tentoonstelling 'Anne Frank - een geschiedenis voor vandaag' is de meest bezochte Nederlandse expositie in het buitenland.

Mijn interesse voor de jodenvervolging in het algemeen, en die van Anne Frank in het bijzonder ontstond geleidelijk. In 1994-1996 nam ik deel aan SIW (Stichting Internationale Vrijwilligersprojecten) - projecten in de voormalige concentratiekampen Sachsenhausen en Dachau in Duitsland. Ik wilde in gesprek gaan met jongeren uit verschillende landen. Ik was al een jaar of 30. De meeste jongeren begin 20. Maar je bent nooit te oud om te leren.

We discussieerden over het nazisme en de gevaren van het neo-nazisme en luisterden vol ontzetting naar de verhalen van voormalige kampgevangenen en verzetsstrijders. Ook vonden er discussies plaats onder leiding van historici in aanwezigheid van buurtbewoners. Gelukkig hadden sommigen de moed om deze zwarte bladzijde uit hun Duitse geschiedenis onder ogen te zien. Veel Duitsers echter wilden hun verleden niet onder ogen zien. We deden ook opgravingswerkzaamheden en andere (gezellige) activiteiten. Activiteiten die er toe dienden om onderling begrip te kweken, maar ook om plezier aan elkaar te beleven.

Tijdens deze werkzaamheden werd ik getroffen door het contrast tussen de stilte in de voormalige concentratiekampen en de ellende van de gevangenen die tijdens de oorlog hier gevangen zaten. Ik werd bovenal getroffen door de wreedheid van het nazi-regime. Bijzonder schokkend vond ik de aanblik van lampenkappen die van mensenhuid waren gemaakt. Een aantal jonge deelnemers kon deze aanblik niet goed verwerken.

Het Achterhuis bezocht ik voor het eerst in 2001. Het Achterhuis maakt op veel mensen een diepe indruk. Ook op mij. Ik voelde de spanningen van de onderduikers. Ik besepte dat Anne in het web van de nazi's verstrikt was geraakt. Zij was uit haar leefomgeving gerukt. Haar leven werd in de knop gebroken. Anne was geïnteresseerd in cultuur, religie en wetenschap en had een grote maatschappelijke belangstelling en was begaan met ieders wel en wee. Daarom vind ik het erg wrang dat zij vermoord is. Om één reden: zij was een jodin.

Bij mij ontstond de behoefte om het leven van Anne Frank in beeld te brengen. Niet door middel van een biografie of een boek met oude foto's, waarvan er al zoveel zijn verschenen. Ik wilde ontdekken of er nog iets aan haar herinnert in haar voormalige (leef)omgeving.

Als historicus en fotograaf vind ik het leuk om geschiedenis en fotografie met elkaar te combineren. Ik heb mij eerst verdiept in literatuur over en door Anne Frank. Dat was nodig om doelgericht recente opnamen van haar leefomgeving te kunnen maken.

In 2008/2009 maakte ik een fotoreportage van de verblijfplaatsen van Anne Frank (1929-1945). Ik bezocht haar woonadressen in Frankfurt am Main, Aken, het Merwedeplein in Amsterdam, haar onderduikadres Het Achterhuis in Amsterdam en de concentratiekampen Westerbork, Auschwitz-Birkenau en Bergen-Belsen waar zij gevangen heeft gezeten.

De foto's heb ik voorzien van een korte toelichting die de link met Anne Frank weergeven. Mijn actuele foto's zijn een belangrijke aanvulling op de vele oude foto's van Anne Frank.

De leegte die Anne Frank achterlaat wordt pijnlijk duidelijk als ik een recente foto naast een oude foto leg waarop zij is afgebeeld, genomen vanuit hetzelfde perspectief. Bij het maken van foto's heb ik gelet op interessante details en het historisch karakter van het onderwerp.

Mijn foto's laten zien dat er sporen van haar verblijfplaatsen in het (stedelijke) landschap te zien zijn. U kunt u uw eigen route uitstippelen langs de plekken die aan Anne Frank herinneren.

Voor het bezoeken en het maken van opnamen van (binnen)locaties heb ik toestemming gekregen van de betrokken organisaties. Mijn bezoeken aan de locaties deed ik op respectvolle wijze en met inachtneming van de ter plekke geldende regels.

Ik hoop dat mijn fotoboek de lezer en kijker inspireert om zich verder te verdiepen in de Holocaust en de geschiedenis van Anne Frank en een bijdrage levert aan de onderlinge verdraagzaamheid tussen verschillende mensen en culturen. Ook wens ik dat mijn fotoboek een bijdrage levert aan het behoud van het culturele erfgoed dat aan Anne Frank herinnert.

FRANKFURT AM MAIN

Marbachweg 307, woonhuis familie Frank

Annelies Marie Frank (Anne) wordt geboren op 12 juni 1929 in 'der Klinik des Vaterländischen Frauenvereins in der Eschenheimer Anlage' in Frankfurt am Main.
Anne woonde in het huis aan de Marbachweg 307 tot eind maart 1931.

Marbachweg 307, woonhuis familie Frank

Het grote huis ligt in een van de buitenwijken van Frankfurt.
De berkeboom voor het huis is inmiddels groot geworden.

**Marbachweg 307,
woonhuis familie Frank**

De neven van Anne en haar zus Margot,
Stephan en
Buddy Elias kwamen hier vaak op bezoek.

**Marbachweg 307,
woonhuis familie Frank**

In de zomer zat de familie Frank graag op
het balkon.

Marbachweg 307, woonhuis familie Frank

**Marbachweg 307,
woonhuis familie Frank**

De vrijstaande woning ligt op een hoek vlak naast een kruispunt. Anne had vanaf het balkon een mooi uitzicht.

Ganghoferstrasse 24, woonhuis familie Frank

Op de voorgevel prijkt een gedenkplaat uit 1957. Anne woonde hier van eind maart 1931 tot eind maart 1933.

Ganghoferstrasse 24, voorzijde woonhuis familie Frank

Hoewel ze drie kilometer van de Marbachweg woonden, bleven Anne en Margot bevriend met een aantal van hun oude buurkinderen, maar ze maakten ook snel nieuwe vriendjes.

Ganghoferstrasse 24, woonhuis familie Frank

In tegenstelling tot aan de Marbachweg hebben ze hier geen balkon. Gelukkig is er aan de achterzijde van het huis een grote tuin en een binnenplaats waar Anne goed kon spelen.

Nu: Ganghoferstrasse 24, woonhuis familie Frank

De begroeiing achter het huis is flink toegenomen.
Veel stoeptegels hebben hier plaats gemaakt voor een gazon

Toen: Ganghoferstrasse 24

Collectie Getty Images

Anne speelde graag met haar vriendinnetjes achter het huis.

Ganghoferstrasse 24, woonhuis familie Frank

De buitenwijk is tijdens WO II niet gebombardeerd. Deze foto is genomen vanuit de Ganghoferstrasse 24. De familie Frank woonde in bij Otto's moeder Alice Frank aan de Jordanstrasse 4 in de periode eind maart 1933 tot juli 1933.

Het huis aan de Jordanstrasse is na de oorlog afgebroken.

Van 1917 tot 1933 heette de Jordanstrasse Mertonstrasse, daarna Dantestrasse.

Joods kerkhof, Eckenheimer Landstrasse 238

Het kerkhof is in 1928 opgericht en ligt vlakbij Marbachweg 307.

In het geboortjaar van Anne woonden er 540.000 mensen in Frankfurt am Main, waaronder 30.000 joden. Na Berlijn, herbergde Frankfurt am Main de grootste populatie joden in Duitsland. 75% van deze joden werd vermoord tijdens WO II.

Hauptwache, stadscentrum

Anne winkelde met haar moeder in Frankfurt am Main.
Samen bezochten ze de Hauptwache en kochten kleding.
Anne en Margot zagen er altijd onberispelijk uit.

In 1944 is de Hauptwache platgebombardeerd.
De gebouwen op en rondom het plein zijn later gereconstrueerd.

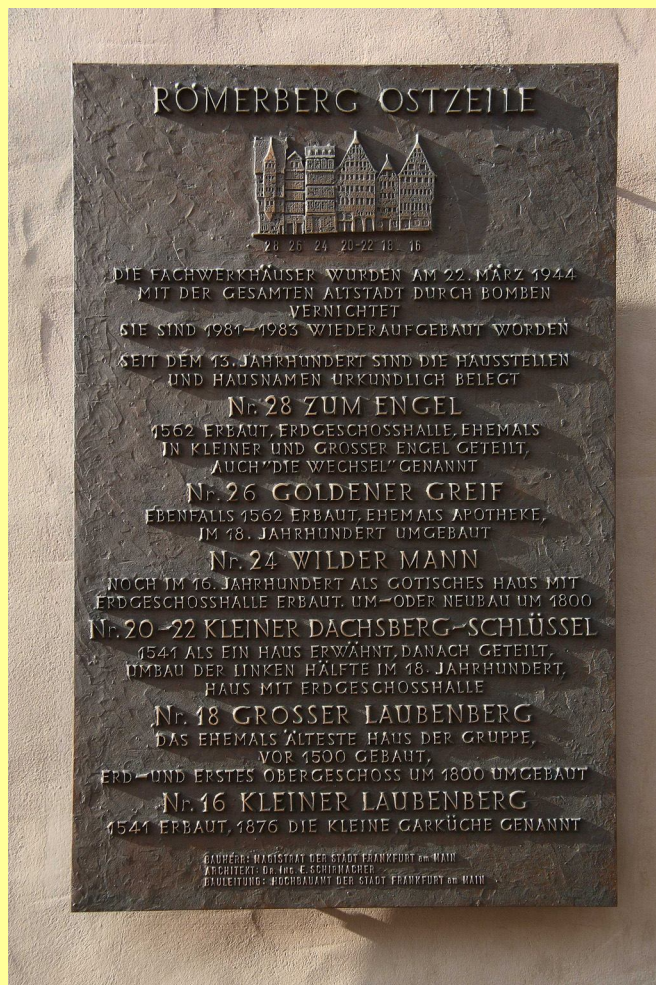

Hauptwache, Katharinenkirche

Römersberg, stadhuis

13 Maart 1933 vierden de nazi's in het stadhuis hun verkiezings-overwinning in Frankfurt am Main.

Römersberg

In Annes tijd stonden rondom het plein originele middeleeuwse panden. Een zwaar bombardement in 1944 vernietigde deze panden. De panden zijn later in hun originele stijl herbouwd.

Römersberg, middeleeuwse panden (gereconstrueerd)

Römersberg, middeleeuwse panden (gereconstrueerd)

Römersberg, gedenkplaat

Op de gedenkplaat staat: “ An dieser Stelle verbrannten am 10. Mai 1933 nationalsozialistische Studenten die Bücher von Schriftstellern, Wissenschaftlern, Publizisten und Philosophen.”

Op de rand van de gedenkplaat staat:

„Das war ein Vorspiel nur, dort wo man Bücher verbrennt, verbrennt man auch am Ende Menschen.” Dit is een citaat van Heinrich Heine (1797-1856).

Het betrof boeken van joodse en maatschappijkritische schrijver zoals, Sigmund Freud, Stefan Zweig en Bertold Brecht.